

عنوان مقاله:

مطالعه اولیه شاخصه های سفالی و معرفی کانون های استقرار عصر مفرغ قدیم و میانی شمال شرق ایران مطالعه ویژه: دشت مشهد (حوضه کشف رود)

محل انتشار:

دوفصلنامه جستارهای باستانشناسی ایران پیش از اسلام، دوره 7، شماره 1 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

حسن باصفا - گروه باستان شناسی دانشگاه نیشابور

محمدصادق داوری - دانشجوی دکتری پیش از تاریخ دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

خلاصه مقاله:

پیشینه باستان شناسی دشت مشهد (حوضه کشف رود) به دوره پارینه سنگی قدیم برمی گردد و از قدیمی ترین حوزه های فرهنگی ایران محسوب می شود. رودخانه کشف رود با سیراب کردن دشت مشهد سبب شکل گیری بستری حاصلخیز و اکوسیستمی بارور در طول ادوار مختلف تاریخی شده و زمینه ساز جذب و شکل گیری جوامع انسانی شده است. با توجه به پژوهش های اندک این حوزه شناخت ما از فرهنگ های پیش از تاریخی کامل نیست و درک مولفه های فرهنگی در کنار معرفی استقرارهای عصر مفرغ منطقه و جهت دهی و تکمیل مطالعات آتی، از اهداف و ضرورت مطالعات باستان شناختی منطقه محسوب می شود. درک شاخصه های فرهنگی بویژه سنت های سفالی، ارزیابی روابط درون و برون منطقه ای مهم ترین سوالات پژوهش است. بنیان پژوهش حاضر، معرفی کانون های استقرار، شناخت سنت های سفالی و درک چشم انداز فرهنگی و نه جغرافیایی عصر مفرغ حوضه کشف رود (دشت مشهد) بر حسب مطالعات تطبیقی است. نتایج پژوهش بیانگر شاخصه های سفالی ناهمگون در دوره مفرغ قدیم با مناطق پیرامون و همچنین گونه های مشابه در فاز مفرغ میانی با مناطق هم جوار است. همچنین مطالعه کانون های استقراری بیانگر رشد تدریجی و استمرار استقرار به علاوه افزایش جمعیت در دو فاز مفرغ قدیم و میانی است. علاوه بر این، برخلاف دیگر مناطق شمال شرق ایران و ترکمنستان، نه تنها استقرارهای دوره مفرغ میانی (همزمان با نمازگاه ۷) در منطقه متروک و یا کوچک نشده اند، بلکه در دوره مفرغ جدید، استقرار در منطقه دشت مشهد استمرار یافته اند. سفال ها نیز علاوه بر اینکه دارای هم گونی با مناطق هم جوار اند، دارای گونه های محلی نیز بوده که تنها با مطالعه فن ساخت قابل تاریخ گذاری هستند.

کلمات کلیدی:

خراسان، حوضه کشف رود، دشت مشهد، عصر مفرغ، کانون های استقراری، چشم انداز فرهنگی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1745091>

